

ИЗВЈЕШТАЈ ВОДИТЕЉА ПОСТУПКА

Предмет број: **НАЦРТ ОДЛУКЕ О ТАРИФНОМ СИСТЕМУ ЗА ПРОДАЈУ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ И КОРИШЋЕЊЕ ДИСТРИБУТИВНЕ МРЕЖЕ.**
01-431-10/22

Врста јавне расправе: **ОПШТА РАСПРАВА**

Мјесто и датум одржавања расправа: **ТРЕБИЊЕ, 18. НОВЕМБАР 2022. ГОДИНЕ**

На основу члана 14. Правилника о јавном разматрању и рјешавању спорова (Службени гласник Републике Српске, број 74/21) након одржане опште расправе у Требињу и прикупљених коментара водитељ поступка у сарадњи са секретаром подноси Регулаторној комисији за енергетику Републике Српске овај ИЗВЈЕШТАЈ са опште расправе у поступку јавног разматрања акта који је предмет расправе.

I. УВОД

Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: Регулаторна комисија) на 55. редовној сједници одржаној 10. новембра 2022. године је утврдила Нацрт тарифног система за продају електричне енергије и коришћење дистрибутивне мреже (у даљем тексту: Тарифни систем).

Тарифним системом утврђују се категорије потрошње и групе купаца, тарифни елементи за утврђивање количине испоручене електричне енергије и вриједности услуге, начин утврђивања тарифних ставова за различите тарифне групе, дневни и сезонски периоди примјене различитих тарифних ставова, тарифни елементи и тарифни ставови за кориснике дистрибутивног система и јавно снабдијевање те неки елементи читања и обрачуна.

Разлози за доношење Тарифног система су потребе усаглашавања са одредбама Закона о електричној енергији (Службени гласник Републике Српске, број 68/20) (у даљем тексту: Закон).

II. ПРАВНИ ОСНОВ

Регулаторна комисија је утврдила нацрт Тарифног система на основу овлашћења из одредби Закона и Статута Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске (Службени гласник Републике Српске, 59/21). Члан 28. тачка 5. Закона прописује да је надлежност Регулаторне комисије доношење тарифног система за продају електричне енергије и коришћење дистрибутивне мреже.

Претходно, Регулаторна комисија је у јуну 2016. године донијела Одлуку о тарифном систему за продају електричне енергије и коришћење дистрибутивне мреже, а у јулу 2022. године Регулаторна комисија је разматрала радни материјал Тарифног система који је након тога стављен на располагање јавности на огласној табли и интернет страници, у циљу прикупљања коментара заинтересованих лица. Наведени документи представљали су основ за утврђивање Нацрта Тарифног система.

III. ЗАКЉУЧАК О ОДРЖАВАЊУ ОПШТЕ РАСПРАВЕ

На основу одредби 15. и члана 20. Статута Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 59/21), члана 38. став 2. Пословника о раду Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 59/10) и члана 4. став 2. Правилника о јавном разматрању и поступку рјешавања спорова ("Службени гласник Републике Српске", број 74/21), Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске, на 55. редовној сједници, одржаној 10. новембра 2022. године, у Требињу, донијела Закључак о одржавању опште расправе (у даљем тексту: Закључак).

Циљ јавног разматрања нацрта Тарифног система из тачке I овог закључка је да се заинтересованим лицима и јавности омогући да изнесу усмене коментаре на расправи или поднесу коментаре у писаној форми на нацрт Тарифног система.

Закључком је утврђено да ће Регулаторна комисија одржати једну општу расправу у Требињу, дана 18. новембра 2022. године са почетком у 10.00 часова у сједишту Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске, Јелене Анжујске број 7 .

Закључком је утврђено да Регулаторна комисија објављује обавјештење за јавност о мјесту и термину одржавања општих расправа у једном писаном медију и на интернет страници Регулаторне комисије, те позива заинтересована лица да учествују на расправи и/или доставе своје коментаре у писаној форми на Нацрт тарифног система, најкасније до 22. новембра 2022. године, на начин прописан у обавјештењу за јавност.

За водитеља поступка општих расправа именована је Нада Ћеранић, шеф сектора за тарифе и тржиште, а за замјеника водитеља поступка именован је Слободан Пендо, инжењер за тарифе.

IV. ОБАВЈЕШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

Регулаторна комисија је објавила Обавјештење за јавност о мјесту и термину одржавања опште расправе на интернет страници Регулаторне комисије и на тај начин позвала заинтересована лица да учествују на расправи или доставе своје коментаре у писаној форми и на начин прописан у обавјештењу за јавност.

V. ОПШТА РАСПРАВА

У складу са планом о одржавању опште расправе који је утврђен у Закључку, дана 18. новембра 2022. године у Требињу са почетком у 10.00 часова у сједишту Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске, Краљице Јелене Анжујске 7, одржана је општа расправа. Расправи су присуствовали испред Регулаторне комисије:

- Нада Ћеранић, водитељ поступка,
- Слободан Пендо, замјеник водитеља поступка,
- Гордана Зеленовић, тарифни аналитичар за дистрибуцију,
- Тања Вуковић, тарифни аналитичар за снабдијевање,
- Момчило Милошевић, ревизор,
- Милан Ковачина, шеф сектора за правне послове,
- Александар Јегдић, секретар Регулаторне комисије и
- Петар Мунишић, члан Регулаторне комисије,

те остали запослени према списку присутних на расправи.

Као заинтересована лица расправи су присуствовали представници: МХ ЕРС МП а.д. Требиње - Дирекција за послове ОДС-а, МХ ЕРС МП а.д. Требиње - Дирекција за јавно снабдијевање, МХ ЕРС МП а.д. Требиње - Дирекција за тржишно снабдијевање, МХ ЕРС "Електро-Херцеговина" а.д Требиње, Савеза за заштиту потрошача Републике Српске, Небојша Вукановић, народни посланик у Скупштини РС, ЈУ Дом младих Требиње, ЈКП Паркинг сервис, ЈУ „Наша радост“ Требиње, Развојна агенција града Требиња, А.Д. Комунално, Требиње, „ЦИКО“ Требиње, ЈУ „Народна библиотека“, Град Требиње, Аграрни фонд Требиње и Регулаторне комисије за енергију у Федерацији БиХ.

Списак присутних је у прилогу овог извјештаја.

Нада Ћеранић, водитељ поступка отворила је Општу расправу и упознала присутне са информацијама процедуралног карактера, а које се тичу поступка расправе, начина изношења примједби, коментара и сугестија на акт који је предмет расправе, те израде овог извјештаја. Водитељ поступка је појаснила да ће након окончања поступка и комплетирања коментара сачинити извјештај који ће да садржи образложења, оцјену коментара и препоруку Регулаторној комисији. Тако припремљен извјештај чини основ за разматрање Одлуке на редовној сједници Регулаторне комисије.

Дискусије са расправе су биле у форми ставова, примједби, коментара, питања као и конкретних приједлога који су заједно са достављеним писаним коментарима приказани и обрађени у прилогу овог извјештаја као "сажетак коментара и приједлога".

Општа расправа је закључена у 13.30 часова.

Прилози извјештају:

Прилог 1: Копија списка присутних на општој расправи;

Прилог 2: Коментари у писаној форми;

Прилог 3: Сажетак коментара и приједлога на Нацрт Одлуке о тарифном систему за продају електричне енергије и коришћење дистрибутивне мреже.

Водитељ поступка

Нада Ћеранић

Замјеник водитеља поступка

Слободан Пендо

Секретар

Александар Јегдић

Требиње, 24. новембар 2022. године

Прилог 3.

Након разматрања примједби, питања и коментара на Нацрт Тарифног система за продају електричне енергије и кориштење дистрибутивне мреже стручне службе износе сљедеће ставове:

Члан 1.

Дирекција за јавно снабдијевање: Било би добро да се члан 1. став (1) дио А) Основе тарифног система стави и у нови Тарифни систем као нови члан или тачка члана 1.

Став стручне службе:

Непотребно, и у Тарифној методологији има ДИО Основе тарифног система, а то исто само на други начин је речено и члану 1. Нацрта.

Члан 2. став (1) тачка з):

Дирекција за јавно снабдијевање: Уколико се у овој категорији потрошње и даље предвиђа потрошња за освјетљења гаража, прилаза стамбеним објектима, стубишну расвјету, пумпе за воду намјењене за напајање домаћинства и смјештене у заједничке просторије стамбених објеката, лифтова и заједничке ТВ-уређаје, онда се то треба прецизно дефинисати да не би накнадно тумачили гдје припада.

Дирекција за послове ОДС-а: Допунити дефиницију категорије потрошње домаћинства са: „пумпе за воду намијењене за напајање домаћинства, лифтови, гараже, освјетљење припадајућих споредних просторија за домаћинство, прилази стамбеним објектима, стубишна расвјета“, како је то дефинисано у важећем Тарифном систему.

Електрокрајина: Имајући у виду садржај члана III став (1) г) тренутно важећег Тарифног система сматрамо да Нацртом новог Тарифног система није јасно дефинисана категорија потрошње „домаћинства“, па је исто неопходно допунити. Предлажемо текст: „„домаћинства“-купци који купују електричну енергију за сопствене потребе, али не укључује комерцијалне и пословне дјелатности и обухвата потрошњу електричне енергије у стамбеним објектима, становима, кућама за становање и одмор, просторијама у којима се не обавља пословна дјелатност, потрошња за освјетљење припадајућих споредних и помоћних просторија за домаћинство, индивидуалне гараже, прилазе стамбеним објектима, стубишну расвјету, пумпе за воду намјењене за водоснабдијевање домаћинства индивидуалних објеката и стамбених зграда, потрошња за заједничке дијелове стамбених зграда, за лифтове, интернет, кабловску телевизију, заједничке антене, интерфоне, видеонадзор и сва друга потрошња неопходна за функционисање домаћинства индивидуалних стамбених објеката и стамбених зграда, а која није везана за обављање неке пословне дјелатности“.

Миодраг Спаић: У категорији потрошње „домаћинства“ треба увести и мале пумпе за наводњавање или их увести тако да буду ограничене по снази. Постоји потреба у пракси за оваквим пумпама, које су удаљене физички од мјеста

становања купаца из категорије потрошње „домаћинства“. Пошто их је дистрибуција већ досад сврставала у категорију „домаћинства“, мислим да то сврставање треба легализовати.

Став стручне службе:

Примједбе су оправдане у смислу потребе отклањања недоумица у пракси, али сматрамо да дефиницију домаћинства треба оставити довољно широку, како не би евентуалним ненабрајањем неког вида потрошње изазвали проблеме у примјени. Препорука је да се одредба измјени на сљедећи начин:

„домаћинства“ - купци који купује електричну енергију за сопствене потребе, **као што је** потрошња електричне енергије у становима, кућама за становање и одмор, потрошња за освјетљење припадајућих споредних и помоћних просторија за потребе домаћинства и друге уређаје неопходне за функционисање домаћинства, при чему се електрична енергија не може користити за обављање комерцијалне дјелатности;

Члан 3. став (1) тачке б), в), г) и д):

Дирекција за јавно снабдијевање: Кроз документ се помиње и 6. и 7. тарифна група и подгрупа?

Које групе је то подгрупа? Уколико нема суштинске разлике ускладити термине у цијелом документу.

Електрокрајина: Ради унификације предлажемо кориговање термина „подгрупа“ у „група“, тако да су и 6. и 7. тарифне групе. Исто ускладити и у остатку документа.

Став стручне службе:

Примједба оправдана, коришћени термин треба да буде „група“.

Гдин Драган Балтић: У члану 3. став (1) тачка г) „6. тарифна подгрупа“ иза ријечи „вјерским објектима“ треба додати: „просторијама удружења пензионера и других непрофитних удружења; спортским клубовима и објектима намјењеним за развој спорта и омладине“.

У члану 3. став (1) тачка д) „7. тарифна подгрупа“ иза ријечи „вјерским објектима“ треба додати „просторијама удружења пензионера и других непрофитних удружења; спортским клубовима и објектима намјењеним за развој спорта и омладине“.

Образложење: Имајући у виду специфичну категорију потрошача који су посебно издвојени у ове двије тарифне групе, сматрам да је потребно у исто уврстити и просторије које користе удружења пензионера, објекте других некомерцијалних организација, а посебно спортске клубове и објекте који су намјењени за развој спорта и омладине, те да се омогуће бољи услови за рад свих непрофитних удружења, као и да се олакшају услови за организовање најстаријих категорија становништва које се манифестује кроз пензионерска удружења.

Став стручне службе:

Додати „просторијама удружења пензионера у којима се не обавља комерцијална дјелатност“.

Спортске клубове и објекте намијењене за развој спорта и омладине би било тешко одвојити од објеката ове врсте који остварују профит.

Члан 6. став (2):

Дирекција за јавно снабдијевање: Тарифни став „Мјерно мјесто купца“ треба проширити. Дирекција за јавно снабдијевање и након раскида Уговора о снабдијевању има трошкове и обавезу вођења евиденција о купцу по основу уговора на том мјерном мјесту све док купац не измири обавезе предвиђене Уговором о снабдијевању.

Такође, у коментару је истакнута потреба да се умјесто термина „тарифни став“ користи термин „тарифни елемент“, те је дат приједлог да се размисли о измјени назива тарифног елемента „мјерно мјесто купца“ у нови термин „накнада за мониторинг“ или „накнада за праћење Уговора о снабдијевању“.

Став стручне службе:

Коментар о потреби усклађивања термина је оправдан. Став (2) измјенити тако да гласи:

(2) Снабдјевачи крајњих купаца могу за обрачун услуге снабдијевања, поред тарифних елемената наведених у ставу (1) овог члана користити и тарифни елемент „мјерно мјесто купца“.

Назив тарифног елемента „мјерно мјесто купца“ није збуњујући с обзиром да се у тексту који претходи јасно описује у коју сврху се и користи, а прописан је и у Тарифној методологији. Тако да овај назив треба задржати без обзира што му је промјењена намјена.

Први дио коментара није јасан, није дат конкретан приједлог.

Члан 8. став (1):

Дирекција за послове ОДС-а: Додати „средњу“ испред „највећу вриједност“ („школска дефиниција“).

Миодраг Спаић: Умјесто термина „вршно оптерећење“ треба увести нови термин „вршна снага“.

Став стручне службе:

Примједба оправдана, ријеч „средњу“ додати у члан 8. став (1) Тарифног система.

Члан 9. став (1):

Дирекција за јавно снабдијевање: Дефинисати начин обрачуна обрачунске снаге у току мјесеца (нпр. ако је купац искључен на одређени дан до ког датума се обрачунава обрачунска снага на искљученом мјерном мјесту).

Такође појаснити начин обрачуна обрачунске снаге за мјерна мјеста на којима у току једног обрачунског периода склопимо два уговора о снабдијевању (са два купца).

Став стручне службе:

Ова питања су рјешена Правилима за електронску размјену података на које је Регулаторна комисија дала сагласност.

Савез за заштиту потрошача у РС: Потрошачи плаћају обрачунску снагу 5 kW по цијени од 1.4149 што износи најмање 7.36 KM, а за овај приход не постоји образложење у које намјене се прикупљају средства и како иде расподјела истих. Савез потрошача захтијева образложење за овај трошак који плаћају потрошачи.

Став стручне службе:

У складу са чланом 29. Тарифне методологије за утврђивање накнаде за коришћење дистрибутивне мреже и обрачун цијене коришћења затвореног дистрибутивног система (Службени гласник Републике Српске, 11/22) (у даљем тексту: Тарифна методологија) потрошња крајњег купца који користи дистрибутивни систем изражава се, мјери и обрачунава путем тарифних елемента, а оператор дистрибутивног система остварује потребан приход и врши обрачун накнаде за коришћење дистрибутивне мреже путем тарифних елемената. Тарифни елементи су обрачунска снага (kW), активна електрична енергија (kWh) и прекомјерно преузета реактивна електрична енергија (kVAh). Наиме, трошкови рада оператора дистрибутивног система су по својој природи највећим дијелом фиксни и не зависе од потрошње активне електричне енергије, већ од инсталисане снаге. Оператор дистрибутивног система дужан је да димензионише, одржава и чини расположивом цијелу дистрибутивну мрежу и основни параметар на основу ког то чини је снага коју ангажују крајњи купци. Слично је и са електричним инсталацијама у објектима крајњих купаца, димензионисање се врши у складу са снагом трошила крајњег купца, невезано за то колико времена купац проводи у свом објекту и троши електричну енергију.

Члан 10. став (1):

Електрокрајина: Непотребно увођење термина „верификованог“. Тема Закона. Такође у већини чланова нацрта није кориштена.(нпр. чланови 3. и 4.).

Став стручне службе:

Коментар није прецизан. Потребно је да се у Тарифном систему конкретизује употреба верификованог бројила јер примјена само таквог бројила приликом испоруке и преузимања електричне енергије гарантује сигурност у трговини електричном енергијом.

Члан 11. став (1):

Електрокрајина: Непотребно увођење термина „верификованог“. Тема Закона. Такође у већини чланова нацрта није кориштена.(нпр. чланови 3. и 4.).

Став стручне службе:

Коментар није прецизан. Потребно је да се у Тарифном систему конкретизује употреба верификованог бројила јер примјена само таквог бројила приликом испоруке и преузимања електричне енергије гарантује сигурност у трговини електричном енергијом.

Члан 12:

Дирекција за послове ОДС-а: Члан 12. би требао да се примјењује и на купце-произвођаче, с тим да је неопходно утврдити начин обрачуна купцима-произвођачима у погледу прекомјерно преузете реактивне енергије те додати посебан став за ову проблематику.

Електрокрајина: Након става (1) увести нови став (2), односно вратити став (2) из тачке XIV важећег Тарифног система. Ријеч је о дефиницији прекомјерно преузете реактивне електричне енергије за сврху обрачуна.

Став стручне службе:

Примједба у вези дефиниције прекомјерно преузете реактивне електричне енергије је оправдана.

Савез за заштиту потрошача у Републици Српској: Потрошачима у уговору није дефинисана реактивна енергија нити постоји појашњење колико је прекомјерно преузете реактивне енергије нити у уговору стоји колика је цијена реактивне енергије.

Став стручне службе:

Тарифни став прекомјерно преузета реактивна електрична енергија примјењује се у складу са тарифном методологијом и Тарифним системом и не односи се на крајње купце из категорије домаћинства.

Члан 12. став (1):

Дирекција за послове ОДС-а: У ставу (1) након ријечи“ осим за купце 2. тарифне групе“ додати „и 6. тарифне подгрупе“.

Став стручне службе:

Примједба оправдана.

Члан 12. став (2):

Дирекција за послове ОДС-а: Прекомјерно преузета реактивна енергија заузима капацитет и производи губитке у дистрибутивној мрежи без обзира да ли је из мреже повлачи произвођач или класични корисник система.

Ријеч је о трошку који настаје по том основу, а који дистрибутеру мора бити надокнађен.

Електрокрајина: Члан 12. став (2) укинути, јер на овај начин произвођач може да прави експлоатационе проблеме и финансијске трошкове (повећани губици) дистрибутеру, без пеналисања.

Став стручне службе:

Приједлог за укидање става (2) је неоснован. Овај став уређује односе између електроенергетских субјеката у случају кад се деси аномалија на мрежи и поред аката који уређују начин прикључења електрана на мрежу.

Миодраг Спаић: Уколико електрана испуњава све услове прописане Правилником о прикључењу МХЕ на мрежу, она нема потребу да вуче реактивну енергију из мреже. Ставови (2) и (3) из члана 12. не постоје у сусједним државама ни у Федерацији БиХ. Зашто би ОДС на рачун умањења прихода од мрежарине трпио штету за рачун власника малих електрана?

Став стручне службе:

Запажање је исправно, али аномалије на мрежи се дешавају.

Члан 12. став (3):

Дирекција за послове ОДС-а: Након ријечи “плаћа цјелокупно преузету електричну енергију укључујући и” додати „измјерену снагу“.

Став стручне службе:

Може се прихватити, иако се под термином „преузета електрична енергија“ подразумијевају и активна електрична енергија и снага.

Члан 13. став (1):

Савез за заштиту потрошача у Републици Српској: Мјерно мјесто купца не представља тарифни елемент, јер се као тарифни елемент не налази у Закону о електричној енергији. Како се у Уговорима са потрошачима а нити у рачунима који се испостављају потрошачима нигдје не воде фиксни и варијабилни трошкови већ су наведени као активна енергија, мрежарина, накнада за ОИЕЕ, и обрачунска снага, Савез Удружења сматра да је ово трошак настао као предмет монопола који има Електропривреда и као такав није усклађен са законским актима.

Став стручне службе:

Законом о електричној енергији, члан 129. став (4) прописано је да ће снабдјевач бити кажњен ако накнаду за услугу снабдијевања не искаже као посебну ставку на рачуну. Тарифни елементи су предмет тарифног система.

Правилником о методологији за утврђивање цијена јавног и резервног снабдијевања (Службени гласник Републике Српске, број 74/21), чланом 9. прописано је да се цијена услуге снабдијевања може исказати кроз тарифни елемент активна електрична енергија (КМ/кWh) или у фиксном износу накнада по мјерном мјесту (КМ/ММ/мјесец).

Члан 15:

Савез за заштиту потрошача у Републици Српској: Потрошачи који су корисници двотарфиних бројила ускраћени су овим приједлогом за дневни тарифни став који је до сада био у периоду од 14.00-17.00 часова те представља непоштену пословну праксу и кориштење монополистичког положаја да се потрошачима са једне стране наметне нови начини вођења тарифа, а са друге стране ускрати досадашње кориштење дневне јефтиније тарифе. Савез Удружења захтијева да се свим потрошачима који користе двотарифна бројила омогући и дио дневног обрачуна по мањим тарифним ставовима.

Став стручне службе:

Већи и мањи дневни тарифни ставови, као и виши и нижи сезонски тарифни ставови су уведени из потреба за управљањем дистрибутивном мрежом и електроенергетским системом у цјелини, а који се односе на што равномјерније временско оптерећење система, чиме се смањују трошкови за инвестициона улагања и одржавања електроенергетског система. Ако првенствено техничка, а потом и економска анализа покажу да не постоји допринос наведеном циљу, онда се примјена већих и мањих дневних, односно виших и нижих сезонских тарифних ставова редукује или у цијелости укида.

Из наведених разлога, дневни мањи тарифни ставови у периоду од 14.00-17.00 часова нису у примјени од 2006. године.

Члан 16:

Електрокрајина: Након става (3) увести нови став (4), односно вратити став (5) из тачке XVII важећег Тарифног система. Ријеч је о дефиницији подручја примјене нижих и виших сезонских тарифних ставова на тарифне елементе.

Став стручне службе:

Примједба је оправдана.

Члан 17:

Електрокрајина: Нема ниже дневне тарифе у дане празника, као што је било до сада. Сматрамо да је ову одредбу потребно вратити, јер је мања потрошња за вријеме празника и треба је стимулисати мањом цијеном (највеће оптерећење је пред нову годину 31.12., али то свакако није празник), да би се дио потрошње пребацио у те дане из радних дана, што свакако има позитивне ефекте на дистрибутивну мрежу.

Став стручне службе:

Ове одредбе су избрисане у садашњем Тарифном систему (2016), јер зависно од дистрибутивног подручја ову могућност нису имали сви купци у Републици Српској па је приједлог да тако и остане, да не би долазило до дискриминације купаца тамо гдје не постоје одговарајући технички услови.

Савез за заштиту потрошача у Републици Српској: Потрошачи који су корисници двотарфиних бројила ускраћени су овим приједлогом за дневни

тарифни став који је до сада био у периоду од 14.00-17.00 часова те представља непоштену пословну праксу и кориштење монополистичког положаја да се потрошачима са једне стране наметне нови начини вођења тарифа а са друге стране ускрати досадашње кориштење дневне јефтине тарифе. Савез Удружења захтијева да се свим потрошачима који користе двотарифна бројила омогући и дио дневног обрачуна по мањим тарифним ставовима.

Уз све наведено поставља се питање прерачуна електричне енергије и начин обрачуна цијена везано за количину преузете електричне енергије.

Став стручне службе:

Већи и мањи дневни тарифни ставови, као и виши и нижи сезонски тарифни ставови су уведени из потреба за управљањем дистрибутивном мрежом и електроенергетским системом у цјелини, а који се односе на што равномјерније временско оптерећење система, чиме се смањују трошкови за инвестициона улагања и одржавања електроенергетског система. Ако првенствено техничка, а потом и економска анализа покажу да не постоји допринос наведеном циљу, онда се примјена већих и мањих дневних, односно виших и нижих сезонских тарифних ставова редукује или у цијелости укида.

Из наведених разлога, дневни мањи тарифни ставови у периоду од 14.00-17.00 часова нису у примјени од 2006. године.

Члан 17. став (3):

Дирекција за јавно снабдијевање: Шта је са 6. тарифном групом (подгрупом) и Јавном расвјетом? Да ли и она треба да буде набројана у овом ставу?

Дирекција за послове ОДС-а: Умјесто ријечи „и 2. тарифну групу“ написати „и 2. тарифне групе и 6. тарифне подгрупе“.

Став стручне службе:

Примједба оправдана. Допунити став.

Члан 18:

Савез за заштиту потрошача у Републици Српској: Као и у претходном ставу, како примјенити обрачунае који нису дефинисани уговором, а потрошачи су оваквим начином обманути за дневни дио кориштења јефтине електричне енергије?

Став стручне службе:

Исти став као и за претходни коментар.

Члан 18. став (5):

Дирекција за послове ОДС-а: У ставу (5) додати на крај пасуса „у вријеме већег дневног тарифног става“.

Став стручне службе:

Примједба је оправдана.

Члан 19:

Савез за заштиту потрошача у Републици Српској: Како у наведеном опсегу потрошње дефинисати обрачун у двотарифним ставовима, у групи до 500 kWh, од 500 kWh до 1500 kWh и више од 1500 kWh на начин да сваки купац првих 500 kWh плаћа по цијени за опсег I, наредних 1000 kWh по цијени за опсег II, а преосталу утрошену електричну енергију по цијени за опсег III., која се цијена примјењује за који став, ако су у питању двотарифна бројила?

Савез потрошача захтијева да се електрична енергија обрачунава као и до сада, како је законом предвиђено, јер потрошачи код којих је повећана потрошња исту плаћају по тржишној цијени о којој нису имали прилику преговарати.

Законом из 2020 године предвиђено је увођење статуса „Енергетски заштићеног купца“, а то је социјално угрожен крајњи купац из категорије домаћинства коме је овај статус признат по основу стања социјалне потребе. Енергетски заштићени купци електричну енергију добијају од јавног снабдјевача, а као што је Законом о електричној енергији предвиђено постоје начини да се тој категорији купаца помогне док Закон не предвиђа да се било који купац кажњава.

Савез потрошача захтјева да се потрошачима из социјалне категорије помогне на начин предвиђен законом.

Дирекција за јавно снабдијевање: Потребно је детаљније појашњење начина обрачуна по задатим опсезима потрошње, поготово код купаца у 2. тарифној групи из категорије потрошње „домаћинства“.

Став стручне службе:

Питање оправданости увођења различитих цијена за различите опсеге потрошње ће се свакако поново размотрити. Питање примјене различитих цијена за двотарифна бројила је на мјесту и треба да испуни критеријуме правичности. У случају да остане став 6) потребно је додати став 7) који би гласио:

- (7) Приликом обрачуна цијене набавке електричне енергије у складу са ставом 6) овог члана за купце из 2. тарифне групе категорије потрошње „домаћинства“ утрошена електрична енергија у вишој и мањој дневној тарифи за поједине опсеге се утврђује пропорционално учешћу више и мање дневне тарифе у укупно утрошеној активној електричној енергију.

Дирекција за јавно снабдијевање - Ивана Милићевић: Да ли се разматрало о другим опсезима потрошње или је дефинитивно овај понуђени опсег?

Дирекција за јавно снабдијевање: Измијенити доње границе наведених опсега, те умјесто наведених опсега:

I. 0-500 kWh,

II. 501-1500 kWh,

III. 1501 kWh и више;

извршити промјену опсега у више група, и то према доле наведеном приједлогу.

Приједлог су сљедећи опсези потрошње:

I. од 0 - 500 kWh,

II. од 501 - 1000 kWh,

- III. од 1001 - 1500 kWh,
- IV. од 1501- 3000 kWh,
- V. од 3001 kWh и више.

Став стручне службе:

Приједлог није образложен и оцјена је да би оваква подјела била исувише компликована и несврнисходна.

Дирекција за послове ОДС-а:

У члану 19. став (3) додати иза ријечи „сезонског“ и ријечи „већег и мањег дневног тарифног става“.

Став стручне службе:

Примједба оправдана.

Миодраг Спаић: У члану 19. став (6) довољно је навести за категорију домаћинства, без навођења 1. и 2. тарифне групе јер постоје само двије у овој категорији. Дефиниција „блок тарифе“ није довољно јасна. Збуњујуће у овом ставу је навођење цијене набавке енергије за јавно снабдијевање. Овај став треба да буде усмјерен на страну снабдијевања крајњих купаца, а не набавке електричне енергије на тржишту. Шта је са мрежарином, да ли је она свима иста? Зашто не бисмо слиједили напредније земље, нпр. Хрватску, а не Србију. Ова блок тарифа кажњава купце који су купили станове, а немају димњаке. Тарифни систем треба да предвиђа овакве ситуације. По актима РЕРС-а промјене не смију бити скоковите. Увођење блок тарифе тражи мјесечно читање, што доводи до додатних трошкова горива, додатног раубовања возила и трошкова радног времена. То је и за Републику Српску као заједницу непотребан трошак, а због непотребног загађења негативно утиче и на екологију. Мислим да треба тежити додатном редуковању броја читања како би се смањили трошкови за цијело друштво по моделу Њемачке у којој се читање обавља једном годишње. Познато је да Њемачка због тога не користи системе даљинског читања (бар је тако било прије десетак година).

Став стручне службе:

Примједба у вези 1. и 2. тарифне групе је оправдана. Став (6) јасно говори да се овај начин обрачуна не предвиђа за дистрибутивну мрежарину. Примјери из окружења су пожељни, али нису одлучујући у вези оваквог начина утврђивања цијена. Тема је специфична и искључиво зависи од конкретног конзума, што изискује аутохтону одлуку о њеној примјени.

Гдин Драган Балтић: У члану 19. став (6) повећање опсега мјесечне потрошње електричне енергије у једном обрачунском периоду би требало бити:

I до 1000 kWh,

II од 1000 kWh до 1500 kWh и

III више од 1500 kWh.

Образложење: Овим чланом је предвиђено да се за 1. и 2. тарифну групу из категорије „домаћинства“ приликом обрачуна цијене набавке енергије за јавно снабдијевање користе цијене утврђене у зависности од опсега потрошње, I до 500 kWh, II од 500 kWh до 1500 kWh и III више од 1500 kWh, а на начин да сваки

купац првих 500 kWh плаћа по цијени за опсег I, наредних 1000 kWh по цијени за опсег II, а преосталу утрошену електричну енергију по цијени за опсег III. На основу претходног произилази да ће потрошачи са потрошњом преко 500 kWh, иако то није наведено, а претпоставља се да се ради о мјесечној потрошњи, плаћати скупљу електричну енергију. На овај начин биће кажњени они који имају мјесечну потрошњу електричне енергије већу од 500 kWh. Сматрам да се оваквим рјешењем ограничавања потрошње електричне енергије у категорији потрошње „домаћинства“ директно утиче на квалитет живота у вишечланим породицама, а тиме и индиректно на демографску политику Републике Српске. Поставља се питање како вишечлане породице са четворо и више чланова домаћинства, могу имати мању мјесечну потрошњу од 500 kWh. Сматрам да је овакво рјешење смањења потрошње и штедње електричне енергије неоправдано у односу на вишечлане породице, те да уколико се има намјера да се ограничи потрошња електричне енергије, онда треба имати у виду број чланова једног домаћинства, јер у садашњим условима живота, а уз коришћење свих уобичајених кућних апарата, без трошења електричне енергије за гријање, није могуће ограничити мјесечну потрошњу електричне енергије на износ од испод 500 kWh.

Имајући у виду горе наведено, предлажем повећање наведених опсега на начин да I опсег буде потрошња до 1000 kWh, II опсег у распону од 1000 kWh до 1500 kWh и III опсег за потрошњу преко 1500 kWh мјесечно у једном обрачунском периоду.

Став стручних служби:

Овим приједлогом се не ограничава потрошња већ се даје могућност утврђивања различите цијене електричне енергије по опсезима. Границе су биле предмет разматрања Регулаторне комисије и свакако ће се преиспитивати.

Члан 20:

Дирекција за послове ОДС-а: Умјесто ријечи „оператор дистрибутивног система читава стања мјерних уређаја у цијелим бројевима, без децимала“ написати „оператор дистрибутивног система читава стања мјерних уређаја“.

Наводимо примјер, нека је стање бројчаника обрачунске снаге на бројилу 1,999, а константа мјерења 1000 (струјни мјерни трансформатори 50/5 A/A и напонски мјерни трансформатори 10000/100 V/V – константа мјерења 50/5*10000/100=1000). По предложеном Нацрту Тарифног система, обрачунска снага би се требала читати у вриједности 1 (умјесто 1,999), што би у обрачуну износило 1*1000=1000 kW. ОДС би према томе био оштећен за необрачунат износ обрачунске снаге у износу 0,999*1000=999 kW. У случају константе коју има Глиница 220.000 долази се до закључка да би ова грешка била изразито видљива. Уколико се инсистира на цијелим бројевима избацити „обрачунску снагу“ или причати о обрачунским величинама а не измјереним величинама са мјерног уређаја. Или додати да се ово примјењује код мјерних уређаја гдје је константа 1.

Дирекција за јавно снабдијевање: Приликом доставе обрачунских података од стране ОДС-ова потребно је износе за енергију и снагу достављати у цијелим бројевима, без децимала.

Електрокрајина: Обрачунска снага ММ гдје се иста утврђује мјерењем треба да се читава и даље са децималама.

Миодраг Спаић: Треба предвидјети да се само обрачун енергије врши без децимала или написати да се електрична енергија обрачунава у цијелим kWh заокруживањем наниже, без навођења појма „децимала“. Код промјене купца на мјерном мјесту може се начинити занемарљив трошак новом купцу до 1 kWh. За вршну снагу уважавање децимала је неминовно. У пракси се показује да су некад потребне и 4 децимале. Умјесто термина „читање“ треба да стоји термин „обрачун“.

Став стручне службе:

Примједбе су оправдане. Измјенити члан 20. тако да гласи:

„Код читања испоручене електричне енергије, измјерене количине обрачунских елемената „обрачунске снаге“ , „активне електричне енергије“ и прекомјерно преузете реактивне електричне енергије, оператер дистрибутивног система преузету количину активне и реактивне електричне енергије утврђује у цијелим бројевима без децимала, док вршну снагу за потребе утврђивања тарифног елемента обрачунска снага заокружује на цијели број.“

Члан 22:

Дирекција за послове ОДС-а: Трошак инсталације мјерења на СН страни који подлијежу овој измјени приказан је у слjedeћим табелама, јединични трошкови се крећу од 10.000-20.000 КМ, а можда и више у зависности од техничког рјешења прикључка крајњег купца:

Зависно предузеће	Број купаца	Цијена инсталације на СН страни (КМ)	Укупан трошак
Електро Добој	84	10.000	840.000
Електро-Бијељина	256	10.000	2.560.000
Електрокрајина	288	10.000	2.880.000
ЕД Пале	18	10.000	180.000
Електро-Херцеговина	26	10.000	260.000

Зависно предузеће	Број купаца	Цијена инсталације на СН страни (КМ)	Укупан трошак
Електро Добој	84	20.000	1.680.000
Електро-Бијељина	256	20.000	5.120.000
Електрокрајина	288	20.000	5.760.000
ЕД Пале	18	20.000	360.000
Електро-Херцеговина	26	20.000	520.000

Даље ОДС-ови би имали проблем са набавком опреме због евидентно сложеног поступка провођења Закона о јавним набавкама, гдје се многе јавне набавке поништавају због жалби понуђача. И коначно, ОДС-ови су у претходном периоду

само примјењивали одредбе тадашњих Тарифних система, тако да нису одговорни за настало стање, фер однос према ОДС-у би био да корисник уколико жели да и даље има погодност уложи у мјерно мјесто.

Миодраг Спаић: Тај трошак не изазива дистрибуција јер се понаша у складу са важећом регистративом. Као примјер може послужити Дом здравља Требиње и Болница Требиње, код којих би за испуњење ових захтјева требало уложити око 60 или 70 хиљада КМ.

Електрокрајина: Неприхватљиво је на терет ОДС-а ставити ванредни додатни расход у милионском износу, посебно имајући у виду да смо у свим наведеним случајевима правилно примјењивали одредбе свих до сада важећих тарифних система. Исти је милионске вриједности и није планиран, нити одобрен у трошковима текућег Тарифног поступка. Поред тога, велика већина СН постројења ће захтијевати потпуну замјену, јер је технички немогуће само додати мјерну ћелију, а можда ће бити неопходне и грађевинске измјене. Улагање у опрему трећих лица није прихватљиво и значи субвенцију. Захтјев је неспроводив у обиму и у року. Такође сматрамо да је овај захтјев за додатну дискусију по питању економске оправданости за друштво као цјелину, без обзира на инвеститора. Енергија се и сада мјери исправно, уз моделовање параметара трансформатора.

Став стручне службе:

Примједбе су супротне законским прописима. Законом о електричном енергији и другим системским законима је прописано да електрична енергија, као роба која се пласира на тржиште и која је предмет правног и економског промета на тржишту, мора бити прописно измјерена и само прописно измјерена количина се може обрачунати и наплатити. Дакле, нису дозвољени никакви прорачуни ради утврђивања количина које ће се обрачунати и наплатити. Ово питање је већ дуже вријеме познато ОДС-овима па је стога разматрање било каквог трошка по овом питању сувишно. Остављени рок од годину и по дана је и више него довољан.

Опште примједбе

Гдин Небојша Вукановић: У свом коментару на Нацрт Тарифног система за продају електричне енергије и кориштење дистрибутивне мреже, дао је примједбе и сугестије на рад и функционисање електроенергетског система Републике Српске, а у оквиру теме Опште расправе изразио неслагање и упозорио на негативне ефекте увођења „блок тарифе“ и повећања цијена електричне енергије у јавном снабдијевању, поготово за Херцеговину, с обзиром да осим гријања електричном енергијом и огрејним дрветом не постоје друге могућности, а 70 % електричне енергије се производи у Херцеговини.

Став стручне службе:

Регулаторна комисија, кад је у питању цијена услуге дистрибуције електричне енергије и цијене електричне енергије за јавно снабдијевање, искључиво поступа по захтјеву регулисаних привредних друштава примјењујући закон и подзаконске акте, и ради стручну анализу и аналитику захтјева, документације и свих података достављених у захтјеву, те пореди све поднесене захтјеве међусобно. Током провођења тарифног поступка прикупљају се коментари, примједбе и

сугестије чија се оправданост и утемељеност пажљиво анализира и на бази тога коригују утврђене чињенице у поступку.

Гдин Драган Балтић: У цијелом тексту Нацрта ријеч „оператор“ треба да се замијени са ријечи „оператер“, јер је појам „оператер дистрибутивног система“ утврђен Законом о електричној енергији и Општим условима за испоруку и снабдијевање електричном енергијом.

Став стручне службе:

Примједба се прихвата.